

Márton Áronnal együtt valljuk, hogy tanítsunk irodalmat, mert ez volt mindig is a leghűségesebb kísérőnk, ezt hallottuk az ősök ajkán (...)Érezzem magamon még a nyelv sok ízét a benne rejlő szegénynél és úrnál egyazon lelket mutató erőt. (cikk a 3. oldalon)

Neked e táj mit jelent? Számunkra EZ a Gyimes ☺

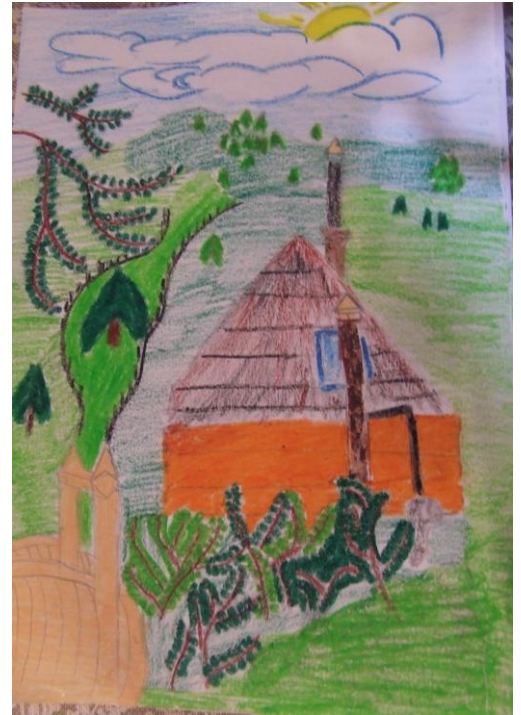
Látványos, gyönyörű vidék - számomra a legszebb, hiszen itt születtem, itt nőttem fel, meséli egyik csoporttársunk.

Nagyon megörvendtem, amikor megtudtam, hogy a Bölcs diákok táborát itt szervezik meg - megmutathatom majd osztálytársaimnak is, hogy milyen a Gyimes. Kérdezték is tőlem, hogy milyen ott nálatok? - és én meséltem nekik. Híres hely, hiszen itt van az ezeréves határ, sok a forrás, tiszta vizű patak, nagyon friss a levegő, magas hegyek, dombok tarkítják. Változó az időjárás, reggelente arra ébredsz, hogy ködbe borult a táj, vagy sűrű, fehér pára száll fel. Később fénylő nap ragyogja be, hol az egyik, hol a másik magas dombtetőt, de mire kiülnél napozni, fekete felhők gyülekeznek a fejed fölött, és nyakadon a zápor.

Elérkezett a várva várt nap, a borospataki tábor első napja, melyre mindannyian szinte egyszerre érkeztünk. Osztálytársaim boldogan vettek körül: „Igazad volt, mesebeli táj ez!”, „Csendes hely, keskeny kis utakkal.”, „A dombok között völgybe épített házakat találsz.”, „Pompás vidék, megérte ide eljönni.”, „Itt minden olyan varázslatos!”. Beszélgetésünket jégeső szakította félbe: „Azta hé, ennek fele sem tréfa!”

A Gyimes mindenki számára tartogat meglepetéseket!

Szerző: Örökségünk Őrei

„A kommunikáció a kapcsolatteremtést jelenti, információ-átadást két vagy több személy között.”

A VII. Bölcs diákok tábor első napját Kommunikációs napnak nevezték el. A Babeş-Bolyai Tudományegyetemről eljött Kádár Magor és Benedek István, akik a kommunikáció szakon tanítanak. Ezen a napon a táborozók többféle kommunikációs játékot próbálhattak ki, amelyekben csapatban kellett együttműködniük, így jobban megismerhették egymást. A következő játékokat játszottuk:

- ✓ Állatkert: ezen játék keretein belül a táborozók állatkerti állatokat kellett elmutogassanak, amikor a gondozó rájuk mutatott.
- ✓ Impulzus: a játék lényege a csapatmunka és az egymásra való figyelés volt.
- ✓ Kötéljáték: a fiatalokat két csoportra osztották, és az volt a feladatuk, hogy egymás kezét fogva átjussanak egy derékszintben lévő kifüggesztett kötélre úgy, hogy nem érhetnek hozzá, és nem engedhették el egymás kezét.
- ✓ Csapatjátékok I.: a diákoknak nyolcas csapatokat alkotva saját nevet, címet és bemutatkozó jelenetet kellett kitalálniuk, majd ezeket be is mutatniuk.

(folytatás a 2. oldalon)

bölcs diákok hetilap

Akarsz-e megismerni engem?

Kozmutza Flóra nevű csapatunkat érte a megtiszteltetés, hogy egy ilyen nagyon színes, érdekes és izgalmas programpontot összefoglaljunk.

Megérkeztünk a teremhez, ahol a bemutatkozás zajlott. Már az elején csoportunk nagy részét az izgalom, félelem és lámpaláz töltötte el. Elhangzott a szívhez szóló, rólunk szóló köszöntés a Communitas Alapítvány alelnökétől, a Bölcs Diákok táborának megálmodójától, a szervezők részéről. Feldolgoztuk, tudomásul vettük a tábori szabályzatot, megértettük mi az, amit szabad és mi az, amit nem szabad csinálni a táborban; ezt követte a csoportok bemutatkozása. A mi csapatunk volt az első, aki bemutatkozott. Bemutatónkat rólunk szóló képekkel és videóval, illetve a hallássérülteket érintő fontos információkkal színesítettük. Ezután megosztottuk a résztvevőkkel, csoportokkal és a szervezőkkel a saját jelnevünket - ettől a pillanattól féltünk a legjobban, hiszen ki kellett állni diáktársaink elé. Miután lejárt a bemutatónk, elmúlt minden félelmünk. ☺

Nagyon örültünk, hogy a szervezők, csoporttagok és a jelenlevők arcán érdeklődést, örömet láttunk. A mi bemutatkozásunk után következtek a többiek bemutatói, bemutatkozásai. Mindannyian nagyon kíváncsiak voltunk, hogyan mutatkoznak be a többiek. Az énekléssel összekapcsolt bemutatókat kicsit nehezebben értettük meg, de az összes bemutató érdekes volt, vicces volt, mindenki másképp mutatkozott be.

A többi csapat tagjai idősebbek, mint mi, így sokat tanulhattunk tőlük, sok új dolgot tudtunk meg róluk. Számunkra egy élmény volt és egy jó alkalom arra, hogy jobban megismerjük azokat a diáktársainkat, akikkel közösen együtt fejlődhetünk ezen a héten, ezen a csodálatos helyen.

Szerző: Örökségünk Őrei (Marc Lóránt Szilveszter, Mihály Attila, Rémán Roland, Szakáli Edvárd, Bakó Norbert Csaba, Magyarai Magdi Marika, Deé Márta Orsolya, vezetőik Blága Júlia és Ferkó Edina)

Kommunikáció (folyt. az előző oldalról)

Az ebédszünet után Marosán Csaba előadása következett, majd a Csapatjátékok második fordulója. A versenyző csapatoknak egy olyan címert kellett megrajzolniuk, amely a csapat tagjait jellemzi.

A Csapatjátékok második fordulója után Kémia-délutánon vehettek részt a táborozók. A kísérleteket Kovács Gábor, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Kémia és Vegyész-mérnöki kar kutatója és Sisa Richárd első éves egyetemista mutatták be. A fiatalok a következő kísérleteket próbálhatták ki:

- ✓ lufi fújás: a fiatalok megtanulhatták a lufik könnyű felfújásának technikáját szó-dabikarbóna és ecet segítségével
- ✓ kémiai jójó: szó-dabikarbóna, olaj és ételszínezővel színezett ecet kémiai reakcióját figyelhettük meg
- ✓ „nem-newtoni” folyadék: ennek a kísérletnek a lényege az volt, hogy kukoricakeményítőből és vízből egy olyan anyagot hoztunk létre, amelyre ha ráütöttünk, a kezünk visszapattant, azonban ha csak óvatosan hozzáértünk, folyékony lett az állaga.

Szerző: Sára (Fazakas Angéla Borbála, Lőrinczi Zsófia, Kovács Ágota Emília, Vas Helén Anetta, vezetőjük Zsidó Csaba)

bölcs diákok hetilap

Kérdezz-felelek Marosán Csabával

A 2017-es Bölcs diákok tábor interjúalanyának, Marosán Csabának tettük fel kérdéseinket. Sok témában érdekeltek válaszai:

Hogyan került kapcsolatba a vetélkedővel?

A Facebookon véletlenszerűen fedezte fel a vetélkedőt, melyet akkor szülőfalujában, Kalotaszentkirályon tartottak, és úgy gondolta, oda illő volna a Kalotaszegről szóló előadása, így felkereste a szervezőket.

Hogyan választotta ki idei előadásának témáját?

Az idei év évfordulóiban gazdag, például Arany János is 200 éve látta meg a napvilágot, akit a legemblematikusabbnak tart irodalmi tekintetben. Előadását fiataloknak címezte, mellyel hangsúlyozni próbálja az Arany által ránk hagyott örökséget, mint például az önszorgalom és az autodidakta tanulás.

Miért választotta a színészi pályát, és hogyan kezdődött a karrierje?

Hatévesen egy népdaléneklő vetélkedőn méretkezett meg, március tizenötödikének alkalmával szavalt, a középiskoláját is képviselte szavaló- és zsoltárelneklő versenyeken, majd az iskolában megalapítottak egy amatőr színjátszó csoportot. Az iskola elvégzése után egy évet kihagyott, bakancslistát írt, melynek végén szerepelt a színművészeti egyetem, ahová 2009 nyarán be is jutott utazgatásai után.

Mi a hitvallása?

Márton Áronnal együtt vallja, hogy tanítsunk irodalmat, mert ez volt mindig is a leghűségesebb kísérőnk, ezt hallottuk az ősök ajkán, ezen kesergett a Rodostóba száműzött magyar, dicsőségünket, bánatunkat és örömeinket is a történelem során ezen fejezték ki művészeink, irodalmunk gazdagságban és színvonalban is vetekedik a nagy nemzetek irodalmával. Érezem magamon még a nyelv sok ízét a benne rejlő szegénynél és úrnál egyazon lelket mutató erőt.

Szerző: Virgonc Dédi Unokái (Csiszér-Rajti Anna-Lilla, Demeter Ágnes, vezetőjük Zsidó Csaba)

Métázás ezerrel

Egy fárasztó, de csodálatos túrázós nap után, a Bölcs diákok táborában hagyományőrző nap következett. Ennek részeként szerdán délelőtt sporttevékenységek szerepeltek a programban. Csapatunk tagjai különösen örültek neki, hiszen mindnyájunkhoz közel áll a sportos életforma, aktívan sportolunk. A szervezők a méta nevű játékkal ismertették meg a táborozókat, és ez jó ötletnek bizonyult, hiszen mindenki bele tudott kapcsolódni. A méta egy hagyományos magyar labdajáték, eredete több évszázadra nyúlik vissza.

Kicsit a várháborúk emlékét is idézi, hiszen két csapat küzd egymással a győzelemért. A játéknak számos változata terjedt el, ebbe a családba tartozik a krikett és a baseball is. Kell tehát egy 20-30 méter hosszú pálya és 10-15 játékos csapatonként.

(folytatás a 4. oldalon)

bölcs diákok hetilap

folytatás az előző oldalról

Az egyik csapatban vannak a kapók, a másikban az ütők. A játék tartozéka még egy teniszlabda, egy méteres, elég keskeny ütőléc, valamint az öt megállót jelző bója. Ha az ütő meg tudja kerülni az egész pályát egy ütésből, három pontot kap, de ha meg kell állnia valamelyik bójánál, a hazafutása csak egy pontot ér. Ki is eshet, ha nem áll meg időben, és a labda visszajut a dobóhoz.

A diákok két csapatra való osztása után mi együtt maradtunk, csapatunkkal együtt megpróbáltuk a legjobbat kihozni magunkból. A nap folyamán öt játékot tudtunk játszani, és a végeredmény igencsak kedvezően alakult számunkra. De ezen senki sem keseredett el, még az sem, akit egy jól megütött labda éppen eltalált.

Játék, de néha komoly, szórakoztató, de csalódást is okoz, taktika és szerencse, véletlen és kiszámítható játék, tudás és tapasztalat, amelynek során alkalmunk volt együtt játszani. Olyan, mint az egész vetélkedő, amelyre beneveztünk, és sikeresen a végéhez értünk. Köszönet érte!

Szerző: Diadalmas Kesudiók (Cziprián-Kovács László, Benedek Márk, Nüszl Richárd, vezetőjük Cziprián-Kovács Jolán)

Gyimesbükki túra az ezeréves határhoz

Egyszer volt, hol nem volt, a gyimesi hegyeken is túl, de még azon is túl, ahol a borospataki skanzenben negyven diák kirándult, volt egyszer egy végtelennek látszó túra.

Amikor a nap első sugara bevilágított a kunyhók ablakán, a csapat tagjai tarisznyával a hátukon készen álltak szerencsét próbálni. Jókedvűen és frissen vágtak neki az ártalmatlannak tűnő dombnak, mit sem sejtve abból, hogy mi vár rájuk. Az első megpróbáltatás a „csavarszeges”

kerítés volt, melyet sikeresen teljesítve bejutottak a domb legmeredekebb ösvényére. Ez az út elvezette őket a málnás-rengetegbe. Hét nap és hét éjjel jártak dombról völgybe, völgyből dombra, sárban, szélben, napsütésben, míg végül már szinte szakadt a pót-pót-pótkötél is, és már a fiú, a lány, a kalap és az esőernyő sem segített. Az ezeréves határon való átkelés már több reménnyel kecsegtetett, akárcsak az útmutató bölcsünk tréfái. De csak ezután következett a legrosszabb: az út még meredekebbé, keskenyebbé és csúszósabbá vált, de a bölcs diákok ezt a próbát is kiállták, végül megérkeztek a Rákóczi-várhoz, és elkészült a várva VÁRt csopifoti. A várból 96 lépcsőfok vezetett le a Tatros folyó partjára, ahol csak a legerősebbek bírtak ellenállni a kísértésnek, hogy szomszúságukat a folyóvízzel csillapítsák.

(folytatás a 5. oldalon)

bölcs diákok hetilap

folytatás az előző oldalról

A közelben, egy 30-as számú őrházban egy kuruzsló élt, aki csak akkor engedte a diákokat vonattal hazamenni, ha ezek megfejtik az őrház titkos kódját. Mint később kiderült, ez a kód a szemközti domboldalon levő Kontumáci kápolna kopjafáira felírt évszámok összege volt. A diákok ebben a feladatban is bölcsnek bizonyultak, így kiváltották a hazaútra szóló jegyüket.

A bölcs diákok sikerélménnyel, izomlással tértek haza, és kettős értelemben ismerték meg határaikat. Itt a vége, fuss el véle, a borospataki skanzen közepébe!

Szerző: Sz²GZS (Zsigmond Regina, Széll Orsolya, Székely Tibor, vezetőjük Korodi László)

Ember, ember ki a házból...

Egy nap a gyimesi hagyományokról

Veterán csapatként meg sem lepett, hogy első este a hagyományörző napot kaptuk cikkünk témájaként. A tavalyi táborban *A legjobb néptáncos* csapat címet kaptuk, így idén még nagyobb lelkesedéssel vettünk részt a szerdai nap programjain.

Előző este megtekinthettük a kenyér készítésének első lépését, megtört főtt pityókat vegyítettünk össze kovásszal és liszttel. Másnap reggel ellátogattunk a malomba, ahol a kenyér lisztjét őrlték. Ezután a sportnapra való bemelegítésként kipróbáltuk a kenyérdagasztást, amit végül a szakács nénik fejeztek be. Megtapasztalhattuk, hogy az egykori asszonyoknak egyáltalán nem volt könnyű dolguk annak ellenére, hogy „csak” házimunkát végeztek. Míg mi métáztunk, megkelt a tészta, amit végül megformáztak és kemencébe vettek. Nem vártuk tétlenül, hogy megsüljön a kenyér, Ági néni elkalauzolt minket a gyógynövények világába. Sok gyógynövényt mutatott nekünk, és elmondta, hogyan gyűjtsük és használjuk fel őket. Az előadás után mi is megkóstolhattuk a Gyimesek legnépszerűbb gyógynövényeinek ízletes teáit. Mire a csészéink kiürültek, a kenyér is elkészült. A szakács nénik megverték a friss kenyereket, mi pedig kaptunk egy kis kóstolót.

Délután gyimesi táncokkal, népdalokkal ismerkedtünk Sára Feriék jóvoltából. Néhány egyszerű tánclépést sajátíthattunk el, többek között héjszákát, kerekest, csárdást, kettős jártatóját tanultunk. Vacsora után átismételtük a tanultakat igazi gyimesi báli hangulatban.

A nap zárásaként Molnár Szabolcs bemutatta nekünk a skanzen múzeumát, érdekes tudnivalókat osztott meg velünk a gyimesi hagyományokról, a csángók életviteléről, szokásairól. A tartalmas programnak köszönhetően nem csak betekintést nyerhettünk a gyimesi életbe, hanem egy kicsit mi is csángók lehettünk.

Szerző: jóK.A.I.D. (Ambrus Dorottya, Bajcsi Anna, Kovács Izabella, Kulcsár Petra, vezetőjük Görgiczte Emőke)

bölcs diákok hetilap

Boroson csuromvizesen, de boldogan

Mi lehetne jobb egy kemény túra meg egy sport- és hagyományörző nap után? Még egy túra! Immár a csütörtöki 20 km-es, amikor a tábori Bölcs-csapat Markó Bálinttal bővült, akivel sakktáblalepkét fogtunk, hím elevenszülő gyíkot, rózsabogarat, vérszöcskét találtunk, kék üstökű csormolyát és bogáncsot csodáltunk.

Túravezetőnk most is a fantasztikus tudású „Tanító bácsi”, az ízig-vérig gyimesi egyéniség volt, aki még abba is a táj szeretetét szuggerálta, aki esetleg az emelkedőkre vagy az úton hagyott áfonyákra panaszkodott. Pajzán vicceket és védekezési technikákat is tanulhattunk tőle: lásd medvével való találkozás esetén fogjuk körül a túravezetőt, álljunk mi nyugodtan a kör szélén, természetesen a kísérő tanárok is a kör közepébe kerülnek. Célállomásunk ma az 1329 m-es Apa-havas volt, ahova az Ugra gerincén szerencsésen fel is érkeztünk. Kereszt és lélegzetelállító táj: a panorámába belefér Gyimesbükk határa, Naskalat, Nagybagmász, Tarkó és a Csíki havasok, természetesen

erdőkkel, kaszálókkal, egyelőre még nem veszélyes felhőkkel.

A szalonnával, túróval, hagymával, túzzal, hideg forrásvízzel váró tisztáshoz vezető félórányi gyalogúton már valósággal szárnyalt a csapat, éhsége vezette. Szalonnasütés! Pihenés! Ezek után már az eső sem fogott ki rajtunk, igaz nem is nagyon akarhatta, hiszen tisztességgel megvárta, hogy a faluhoz közeledjünk. Csuromvizesen, de boldogan. Hogy ez milyen érzés, azt az, aki lábát-lelkét a Gyimesektől sajnálja, soha meg nem tudja.

Mi jöhet még ráadásként minderre egy biológus napon? Markó Bálint előadása a hangyákról (vagy az emberekről?) és egy igazi jó információ-összefoglaló a gyimesi kaszálókról, növényekről, állatokról, szokásokról, különlegességekről. Van valaki, aki ezek után ne kíváncskozna egy újabb gyimesi gyalogtúrára?

Szerző: Tokos Kárászok (Orbán Zsófia, Belza Tímea, Szekernyés Tünde, vezetőjük Sikó Olga)

Informatika, mint az életünk része

Napjainkban az informatika életünk szerves részévé vált, az információ feldolgozásával, raktározásával és kezelésével foglalkozik. Simon Károly előadásának első részében a technológiai fejlődéséről hallhattunk, arról, hogy minden két évben megduplázódik a számítástechnikai kapacitás. A technológiai fejlődésnek exponenciális jellege van: régen a tárcsás telefont több mint 100 évig használták, napjainkban pedig alig telnek el hónapok, míg új telefonkészülék kerül a piacra. 5-10 éven belül akár teljesen átalakulhat a társadalom, munkakörök tűnnek el, és újak jönnek létre.

Az előadás második felében a szoftverfejlesztésről tanulhattunk, többek között ennek a fázisaiba tekinthettünk bele. Az Agil és a Scrum olyan módszerek, amelyek általában beválnak egy rendszer felépítésében, kivéve a kritikus rendszereknél.

Ha mindez érthetetlennek tűnik, annyit kell tudnotok, hogy a technológia halad, az informatikusokra pedig nagy szükség van.

Szerző: Kettőanégyzetten (Orbán Nagy Renáta, Major Ágota, vezetőjük Gaudi Ildikó)

bölcs diákok hetilap

Csapatösszerázó a Naskalat-tető felé...”csapatként piszokjók vagyunk!”

A tábor hatodik felhős reggelén elindult a bölcs diákok hada szerencsét próbálni a Naskalat-tetőre, ugyanis kérdés volt, hogy a népdal felvetése beigazolódik-e, mely szerint „Naskalaton esik az eső, / jaj, Istenem nem lesz jó idő.”

A helyzet attól vált igazán érdekessé, hogy csapatunk traktorokkal vontatott szekereken utazott. Mindenki örömeire eső helyett csak köd és hűvös szellő fogadta a társaságot, kik bár fázva, de jó kedvvel és igazi csapatként érkeztek a csúcsra. Kétség sem fér hozzá, hogy az út rázós volt felfele, így a szekerezést csapatösszerázónak is lehet nevezni. Egy emberként kapkodtunk levegő után, mikor a pásztorkutyák megrohmozták az első szekeret, s szintén egyszerre jajdultunk fel, ha egy nagyobb gödör miatt pattogtunk a szekerek padjain.

A túra alatt megcsodálhattuk a különleges növényzetet, ráadásul énekeltünk, táncoltunk, hogy felmelegedhessünk. „Erre gyere,

erre nincsen sár, /a kapunkon semmiféle zár.”, mintha ezt mondták volna a túránk vezetői, és láss csodát! Szakértelmük és tapasztalatuk meghozta gyümölcsét, egyben, szárazan értünk haza. Így egy másik sora is megíúsult a népdalnak: „megsárosodik a topánkám, / jaj, Istenem, megver az anyám.”

Ez a túra valami új volt, valami más az eddig tapasztaltakhoz képest. Hiszen tényleg csodás egy napot gyaloglással, hegymászással tölteni azért, hogy elérjük a célunkat, de mi ez egy party-szekerezéshez képest?! Népdalolva, slágereket váltogatva érkezünk vissza a szállásra, ahol mindenki étellel telve ugrált le a csapatösszerázó járműről.

Szerző: BéSekk (Székely Ágota, Szilágyi Boglárka, vezetőjük Köllő Zsolt-Ágoston)

Faluportya, avagy gyűjtögetés gyimesi módra

A Bölcs diákok tábor egyik utolsó megmérettetése egy 8 feladatból álló kihívás volt a csapatok számára. Próbátétel volt többszörösen is, hiszen nem ismertük a falut, viszont azt tudtuk, hogy jó hosszú, és nekünk csupán két óránk van, hogy minél jobban megismerjük a tábor helyszínét biztosító Borospatakát, a lakókat és életüket.

Érdekes volt látni a hagyományos gyimesi gazdaságokat, házakat és viseleteket, amelyeket fel is próbálhattunk. A portákra bekérezkedve megismertünk hagyományos ételeket, amelyek egyszerűségük mellett még ízletesek is. A táborban szerzett gyógynövény-ismeretünket is hasznosítanunk kellett, de ez nem volt nehéz, hiszen rengeteg gyógynövény van itt úton-útfélen. Szokatlan volt számunkra, hogy bárhova besétálhattunk, mindenütt kedvesen fogadtak, és segítettek nekünk: kaptunk egy egész kenyeret, tojást, szalonnát, hagymát, gombát, és megengedték azt is, hogy mindennapi tevékenységeikben részt vegyünk. Így alkalmunk nyílt kaszálni, szénát rendezni, fát vágni. Ez a feladat annyira jól sikerült nekünk, hogy elnyertük a „legjobb portyázó” címet.

Szerző: Kerékkötők (Rigmányi Éva Johanna, Kádár Johanna, Sütő Róbert, vezetőjük Balogh Judit)

bölcs diákok hetilap

Lapkiadó: Bölcs Diákok Tábor, Felelős kiadó: Sólyom Réka

A szerkesztőbizottság tagjai: A bölcs diákok és vezetőik,

Főszerkesztő: Mihályfalvi Katalin, Molnár-Galaczi Júlia

Tördelő-szerkesztő: Márton Katalin.

Minden jog fenntartva!

Borospatyka, 2017